

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annvæ Litteræ Viceprovinciae Lithvaniae Anni 1606.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69662)

ANNVÆ LITTERÆ
VICEPROVINCIAE LI-
THVANIAE ANNI
1606.

Sunt in hac Viceprovincia de Societa-
te 250. In Varfaviensi Professorum
Domo 12. Sacerdotes 8. Temporales
Coadiutores 4. In Collegio Vilnensi
59. Sacerdotes 16. & ex his in Missio-
nibus duo occupantur. Praelectores 12. nempe
Grammatices 4. in totidem Classibus. Humanio-
rum literarum vnus; Rhetorices 1. Mathematica-
rum 1. Philosophiae 1. Scholasticae Theologiae duos;
Scripturae & Controversiarum 1. Casuum consci-
entiae 1. Scholares Theologiae 16. Philosophiae 7.
Coadiutores 14. In Vilnensi Probationis Domo
36. Sacerdotes veterani 3. Scholastici 24. Coad-
iutores 9. è quibus tres sunt veterani. Ad Professo-
rum Domum Vilnensem, vbi D. Casimiro Tem-
plum aedificatur, manent septem, Sacerdotes 3.
Coadiutores 4. Brunspergense Collegium alit ex
nostris 35. Sacerdotes 16. ex eorum numero
tres sunt Praefecti, vnus Pontificij Seminarij; alter
Diocesani; tertius Conuictorum curam habet. Prae-
ceptores septem, nempe Grammatices 3. in toti-
dem classibus; Poetices 1. Rhetorices 1. Philosophiae
1. controversiarum & casuum conscientiae 1. Scho-
lasticos in Philosophia 8. Coadiutores temporales
7. Collegium Pultouienne habet personas 28. Sa-
cerdotes 11. quorum vnus Seminarium regit. Prae-
lecto-

lectores grammatices 4. Humaniorum 1. Rhetorices 1. Philosophiæ 1. Controversiarum 1. Casuum conscientiæ 1. Philosophiæ Scholares 8. Coadiutores 6. In Collegio Niesuifienfi manent 3 3. Sacerdotes 13. inter hos tres in Missionibus frequentibus occupantur, profitentur grammaticam 2. in totidem Scholis; Humaniora 1. Rhetoricam pro Academicis nostris 1. Scripturam & controversias 1. Casus conscientiæ vnus; Audiunt casus, scripturam & controversias quinque; nostri; Rhetoricam totidem, Coadiutores habentur 8. Polociæ numerantur 19. Sacerdotes 9. Præceptores grammatices 2. Humaniorum 1. Coadiutores 8. In Collegio Rigensi sunt 13. Sacerdotes 7. vnus Prælector poetices, alter grammatices; temporales Coadiutores 5. Derpati habitant 5. Sacerdotes 3. Coadiutores 2. Agunt tertium probationis annum in Collegio Iaroslaiensi, 5. Sacerdotes. P. Viceprovincialis habet penes se Sacerdotem vnum, & Coadiutorem alterum. Admissi in Societatem hoc anno 16. vita functi 7. Sacerdotes 6. temporalis Coadiutor vnus.

DOMVS PROFESSA VAR-
saviensis.

PRæter consuetas Eleemosynas, accesserunt hoc anno è liberalitate vni⁹ amici, & Benefactoris insignis, pro templi structura floreni 500. tum pro sacrosacta Eucharistia asseruanda, & distribuenda, ferculū opere perelegati elaboratū, florenos 100. circiter constans. Duæ quoq; pro sacrificio vestes sacre ex auro serico intertextæ. Ad Ecclesiam opera nostro-

Bbb 5 rum

rum reducti 12. vitam impuram abiecerunt 18. è quibus vnus fuit, qui nostrum Concionatorem, peccati damna explicantem, audiens, meliorem deinceps vitæ cursum tenere instituit. Duæ prostitutaæ fœminæ & quæstum reliquere, & locum mutare, nec porro vllis pollicitationibus, minisue re-
duci se sunt passæ.

Quædam graues pedum dolores perpeffa, sacras Sanctorum reliquias Varfauia visere spon-
dit, & sanitatem recepit, vt quæ se sponsione exol-
ueret, pedibus ab octo milliaribus Varfauiam venit,
vbi animæ quoque salutem, per pœnitentiæ, & Eu-
charistiæ Sacramenta percepit. Iniuriam acceptam
quidam, quinque annis fouit in animo, vindictæ
occasionem quærens, ob idque & Sacramentorum
vsum postposuit. Cum verò voti compos fieri non
posset, de semetipso vindictâ sumerê, sibi que mor-
tem consciscere statuit, aquas adiit, profundum
petijt, mergi obstinatè cupiuit, ac intra aquas sese
abijcere laborauit, sed adfuit auxiliatrix Dei manus,
quæ illum opus cœptum perficere, profundumque
ingredi prohibuit, tamdiu, quoad interuenirent,
qui illum cum aquis luctantem compererunt, & à
proposito depulerunt. Id beneficium postea retulit
acceptum vni post Deum Virgini Matri sanctissi-
mæ, cui seipsum in tutelam offerre, salutationisque
sexagenariæ pensum, nunquam omittere consue-
uerat. Fuit quoque qui è vulneribus in extremo
versabatur vitæ discrimine, quem Sacerdos nostre
adiit, & ad pœnitentiam hortatus est. Differabat ille,
nullius noxiæ habere se conscientiam asseuerans.
tum Sacerdos instare, & sollicitè obsecrare, ne vna
cum

una cum corpore animam quoque perditum iret. Victus tandem cohortationibus illis, magna humilitatis, & contritionis significatione, seipsum accusavit, & ad meliorem vitæ frugem se recepit.

Numerata sunt ultra quinque millia pœnitentium; Et quamvis in tam conferta turba alter alterum comprimeret, ac præuenire ad Sacerdotem contenderet, nemini tamen mora, quamvis diuturna molesta fuit, dum certò haberent, spem & expectationem suam vanam non futuram, qua assiduitate, multorum ex animis sublata est illa opinio, nos non dignari pauperes nostra consuetudine, & opera in obsequijs spiritualibus, sed eam non nisi magnatibus, solitos esse impèdere; Ex qua re Societatis nomen illustrius, & commendatius vulgo esse cœpit.

COLLEGIVM VILNENSE.

Hoc anno Socios sexaginta numeravit. Sacerdotes 18. Magistros 6. Auditores Theologiæ, & Philosophiæ 22. Alij rem domesticam procurarunt. Ex his omnibus Sacerdotes duos, optimè de Ecclesia & Societate meritos, ad cœleste præmium, post multorum annorum labores, Deus euocavit. Primus Laurentius Manikievich, Lithuanus, aliquot supra 40. annos habens; In Societate annorum 24. quos exegit in magna mansuetudine, humilitate, ac obedientia: optimèque munus Procuratoris Collegij Vilnensis, Concionatoris Lithuanici, & Confessarij obiit, pauperum potissimum, ac simplicium hominum, peccatorum exomologeses excipiendo, eorumq; salutem secundum

dum vires aduigilando. Alter P. Gaspar Moraris, Vlnensis, Professus quatuor votorum, eximie doctus, in virtutibus solidus, quas multis annis, quibus Rectorem in Societate egerat, multa que alia officia ac munera præclare obiuerat, licuit aduerrere. Duæ virgines Nobiles, ad Catholicam fidem concesserant, quia verò parentum offensio erat maxima, succubuerunt minis, fidem deseruerunt. Hanc Deus perfidiam displicere sibi euidenter ostendit. Alteram enim vt corrigeret exemplo, alteram acerba inualetudine afflixit. Vnus quia parentum facultate ad Ecclesiam redire non potuit, quod potuit fecit, simulque & hæresim, & parentes deseruit. Vnus Schismaticus, cui morbus auditum & sermonem interceperat, solis nutibus conuersionem fecit, & nutibus peccatorum explicuit confessionem. Alij sex Nobiles, & alij octo supra centum, Deo & Ecclesiæ se restituerunt. Alij non pauci, qui ad fidei ruinam inclinabant, nostrorum doctrina & monitis, iterum se ad constantiæ grauitatem, firmitatemque erexerunt.

Quendam Deus peculiari exemplo à crapulæ vitio absterruit. Totos ille decem dies potui impenderat, non minori temporis, quam salutis dispendio. Dies enim festos Pétecostes adeò poculis violauit, vt nec templum ex pietate adierit, nec ex debito Missam audierit. Præterfluxerat decimus dies, qui sanctissimæ Trinitati sacer erat, cuius noctem cum vigilasset, sub gallicinium procubuit, & vigilabat adhuc homo miser, quando Æthiopes quatuor tumultuaria vi fenestras effringere, & domum irrumpere. Sed ille potu & terrore amens, alios qui
proximè

proximè in eodem conclavi erant, inclamare non potuit: æthiopes verò missis alijs hunc solum occupant, quia enim, inquit, multis diebus tu Deum reliquisti, Deus vicissim dereliquit te, & tuis te Dominis commendavit: nobis tu fideliter servisti, pensabimus tibi nunc mercedem. Nunc à nobis laniandus es, nunc inferas, æternisque ignibus, vstulandus. Dixerant, & corripunt hominem, reluctatur initio ille, sed eluctari nequit tantas vires. Ergo abripitur, raptus vocem, & mentem, diivinitus recepit. Dolet de peccatis, & salutare nomen ingeminat, vociferantem domestici audierunt, excitantur, suppetiantur: istorum accessu æthiopes saluo homine disparuerunt, mox homo periculum æstimans, & beneficium venerans, prosternit sese, atque perpetuam abstinentiam à cerevisia vouet. Deinde ad Sacerdotem nostrum properat, votum cum peccatis suis aperit, ac etiam num bene perseverat. Accidit vt hæreticus aliquis generosa domo natus, in capitalem carcerem cogeretur, prius tamen, quàm pœna decerneretur illi, menses abière aliquot. Tempus hoc & occasionem noster vnus non neglexit. Adit hominem, & monet & docet, sed ille primum contumax, ridet omnia; Cum noster iterato illum adiret, semper illi conscientia aliquid, & religionis instimulavit, donec ille ex integro Catholicam videret, & acciperet fidem: quod vbi factum, lachrymis ante actam vitam repetijt, & cõfessus est, tamq; asperè pœnituit, nihil vt solatio concederet, cilicium quod à nostro susceptum, induerat semel, quatuor septimanis deposuit nunquam, vsque adeò vt in cilicio toto, humani vermiculi

culi nidificarint, & ipsum corpori accreuerit, auelli-
que ante obitum agrè potuerit, rogatus vt nonni-
hil sibi indulgeret, respondit, consentaneum esse,
vt vitam quam per indulgentiam sui vendidisset,
cum dolore redimeret. Nobilis quidam senex, &
parens cuiusdam ex nostris, raræ erat virtutis & æ-
tatis, centum enim viginti annos superauerat. Is
benè adhuc validus, nihil in vita desiderabat magis,
quàm vt filium in Societate sacris initiatum videret,
ab ipsoque diuina mysteria perciperet, sic deinde
mortem in lucro ponebat. Petijt ergò obnixè fi-
lium in quadam tunc missione, non procul inde
versantem, & obtinuit: venientem eo affectu acce-
pit, vt lætitia absorptus videretur. Præter res diui-
nas, nihil ipse loquebatur vel audiebat, mox con-
fessionem, cõmunionem sacram, apud filium in-
stituit. Nõ multò post, morbo corripitur, in lectum
prosternitur, & cū extremum sēsisset, atque dixisset
morbū, rogauit filius, an extrema vellet vnctio-
ne muniri? Ego quidem, inquit ille, de hac vnctio-
ne nihil scio, sed tu fili scis omnia, quæ mihi salutaria,
tu fac quæ tuo arbitrio libent. Breuiter igitur de
hoc Sacramento doctus, spontè illud petijt à filio, &
accepit, ita animosus, vt omnes articulos vngen-
dos, ipse porrigeret. Venerat hora, quæ illum vita
criperet, alijs adhuc extra periculū videbatur: ipse
verò Cereum benedictum poposcit, & monuit om-
nes, vt in genta procumberent, sibi que opè à Do-
mino implorarent. Eodem fere temporis momen-
to obdormiuit, tam piè & sanctè, vt homo quidam
opibus & hæresi potens, qui tunc aderat, non aliam
sibi mortem cuperet. Sed finitimis locis, vel maxi-
mè

mè rusticis auxilio itum est. Ea enim inter illos est barbaries & inscitia, vt si non omnes, permulti saltem à diuinis exorbitet, solo Baptismo aut nomine Christiani, Dei notitiam vel tenuem habent, vel omnino nullam, vel ita impiam, vt religiosas aures blasphemijs incessent. Qua ignorantia Deus illis nulli est religioni, & alienis Dijs sacrificant. In hoc igitur campo nostrorum industria exercita frugiferè. Obibant nostri pagos, in quibus singulis elementa doctrinæ Christianæ explicata, & ne ad solatium eorum qui aderant, abesset aliquid, propositæ sunt illis Christi Cruce pendentis imagines & distributæ, vt illarum obtutu, & Dei meminissent, & Deum orarent. Hæ imagines magnam hominum frequentiam vndique ad nostros ciebant. Eo exercitio nostri adultos duos, alios vndecim longè extra infantiam, & infantes 263. salutari fonte lustrarunt. Audiendis & absoluedis peccatis impensè laborarunt; Septingenti die vno ad Confirmationis Sacramentum in quodam oppido eruditi, quos omnes confirmavit Reuerendissimus Vilenensis Episcopus, magno quidem suo labore, sed maiore cum lætitia, quam & verbis affatim, & humanissimo Patris nostri amplexu significauit. Fuit ibi Adolescens, qui cum vertiginis spiritu vehementer esset agitatus, nec diem, neque noctem liberam habuit. Is postquam fidei articulos perdidicisset, & conscientia maculas expiasset, quietem à Deo impetrauit. Vna superstitio pro felici stuge apud plures communis erat: seruabant lapidem super orificium foueæ, cui quicquid in esculentis aut poculentis habebant, promiscuè ingerebant. Feciè

Pater

Pater vt domo lapides exturbarent, & foueas hūmarent. Similes alios erroneos ritus, & gentilitias consuetudines quotidie dediscunt, & iam multis in locis, nulla impietatis vestigia. Sed Dei beneficentia, vt rebus alijs curandis, ita medicandis corporibus efficax. Fœmina vna trimestri affixa per morbum lectulo, manus & pedes immobilis, & humanitus omni ope destituta, vix animum peccatis emancipauerat, quando & corpus ægitudine liberavit, vt intelligeret, non prius potuisse morbo corpus, quàm religione animum liberari. Altera fœmina in extremo posita periculo, nec sperare vitam potuit; fœtu enim intus emortuo, magno dolore & inani labore parturiebat. Suggestis illi Confessarius, vt spem precesque ad Patrocinium B. Xauerij & S. Casimiri erigeret, paruit misera, Sãctos orauit, opem exorauit, mox enim partum enixa, & doloribus soluta valere cœpit. Nobilis vir nostrum Patrem domum suam accerserat, vt filiolum deploratè febricitantem inuiseret. Discedens ab illo Pater, obliuione quidem sua, sed Dei providentia, capsulam reliquiariam apud illum reliquit, quam mater piè seruata filio applicuit. Vix factū, & filius matrem blandè inuocat, suamque valetudinem testatur.

Omnes hoc anno quantum & pietatem, & patriam colerent, multis argumentis probarunt. Laborabat patria, & aduentitio hoste, & intestinis multorum dissijs. Hæc tamen periculosa magis, quia non Regi tantum, sed Regno, sed Religioni etiam Catholicæ exitium portendebant, tunc Sodales se ad Deū conuertere, & vt à se iram ei⁹ auerterent,

terent, illum voluntaria oratione, inedia, afflictione deprecari; ex instituto dies singulos litanias Sanctorum orabant, prouoluti genibus ante Sacrosanctam Hostiam; sabbathum ieiunio dabant, Dominicis dies maculis eluendis, & Christianis epulis decreuerant, quintam feriam in reuerentia & Patrocinio D. Casimiri colebant, eius sepulchrum visitabant, & Missæ Sacrificium ibi perfoluebant. Alios festos dies diurnis & successiuis precibus, atque disciplinis in oratorio peragebant, quibus modis, longè festiuus, dies Virgini Natæ & Assumptæ sacros celebrarunt, vertente octauo Assumptionis die, ad Diuam Trocensem, quæ milliaribus quatuor abest, peregrè iuerunt, vbi vires non tam corporis, quam animæ repararunt, supplicationes alias, quæ varijs in templis Antistitis iussu quadraginta horales erant, pientissimè sunt venerati. Eadem supplicatio cum templum nostrum ex ordine attigisset, induebat se ciues, & corpus verberationi apparatus, præmoniti sunt Sodales, vt pro sua moderatione & valetudine hac vice à verbere abstinerēt; facere tamen multi non potuerunt, quin alijs se sociarent, & in se ad sanguinis profluum seuirent. Triduum ante diem Cineralem ferari moris est, quibus diebus vti olim bacchari & insolescere consueuerant, ita nunc ad omnem quietem & Sanctioniam se componunt; causa est exhortatio, quam diebus illis nouo decreto omnes auscultant. Annitersariam Quadragesimam optimis studijs impenderunt, quintis ferijs hospitalem & valetudinariam domum adierunt, quo loco egregia Sodalium constitit pietas: & quantum suæ pietati, tantum

Ccc

misse

miserorum animis , atque inopiæ faciebant satis. Rudibus rudimenta fidei tradita , egentibus ære collatio opitulatum. Magna feria, quæ Cœnam Domini recolit, ipsi etiam quæ poterant, Domini exemplo se conformarunt. Pauperib⁹ in pauperum domo, liberale adornarunt epulum, cui non alieni, sed ipsi ministrabant, eo obsequio, quo omnibus magnam Religionem inspirarent ; neque illos pauperes reliquerunt , omnibus pedes emaculati, cum humili pedum osculo, & quia quilibet has partes sibi deposcebat, eas tantum lectissimi è primaria virtute & nobilitate Adolescentes obtinuerunt. In sequenti feria sexta, multi Ordines nudi pedes, facis inuestiti, processione longa per rigidam glaciem & gelans lutum, acriter se diuerberarunt, nūquam intermissis ictibus ; videre erat, multorum terga ad liuorem macerati, & in multis rorare sanguinem. Certabat flagellantium ardor, cum lacrymoso spectantium imbre, imò superabat ille, & quod isti vix videre poterant, illi faciebant. Idem jisdem animis iterarunt, octauo post Pascha die, qui dies in primis Annunciatione Virginis, deindè oratione quadragenaria in templo nostro solemniter erat. Multi præterea ex hac Sodalitate luculenter ostēderunt, quid in ista virtutis palæstra atque officina profecerint, quando se Deo & Religioni consecrarunt. Octo ad Societatem transierunt, vndecim alij ad alias familias. Alij multi Religionem habēt in votis, sed eorum propediem maturantur desideria: ita simul & Matri, & filio filij accrescunt. Atque hic est hoc anno nostrorum labor, hæc seges & vbertas, quam perpetuam quotannis velit Deus.

COL-

COLLEGIVM BRVNSBERGENSE.

TRiduo Bacchanaliorum, instituta fuit oratio quadraginta horarum, cum promulgatione Indulgentiæ plenariæ, quo tempore præter omnem spem & expectationem, miram licuit videre populi deuotionem, tam in peccatis per confessionem expiandis, ac sacra Synaxi se alieno licet tempore reficiendis, quàm in dicta oratione frequentanda, haud aliter sanè, quam festo aliquo solenniore consueuere. Ad excitandam ac alendam deuotionem populi habitæ sunt conciones, ac exhortationes, primo quidè die quatuor, altero tres, tertio, quod tempus aliter non ferret, duæ; accessit & assidua sub vesperum seipsum flagellantium processio, ex congregatione Virginis Annunciatae. Ab hæresi tam domi, quàm in vicinia ad vnitatem Ecclesiæ Catholiciæ reducti 42. inter quos vnus præsertim vir Nobilis Polonus, idemque magnatibus multis admodum charus, mirum quanto feruore lumen, quod ipse magna cum animi consolatione hausit, & familiæ suæ toti communicare satagat.

Congregatio ciuium B. V. Mariæ in Collegio superioribus annis instituta, sensim efflorescit, ac Sacerdotum frequentiore vsu excellit. In diuersis Missionibus, aliquot millia confessionum sunt audita. In his generales multæ, maximè tempore proximo Iubilei. In quadam Missionem cum duobus Prædicantibus hæreticis, altero Polono, Germano altero, de veritate, & firmitate Ecclesiæ Romanæ, coram viris nobilibus, ac oppidi primoribus, &

plebe vtriusque sexus actum est. Responderunt palam aliquoties viri seductores, tanti se non esse, vt ad dictam propositionem responderent, exiguamque laudem Iesuitas relaturos, si se coram eo coetu confudissent. Placuit Catholicis Ministrorum testimonium; contra admodum displicuit hæreticis, contrarium enim in cathedris palam aliquando deblaterarat, vnusque eorum eò arrogantia deueniant, vt Cardinalem Bellarminum publicè refellendum suscepisset,

Reuersus est hoc anno è Scotia quidam Pater qui Anno 1588. ex Collegio Brunspergensi in Scotiam discesserat. Inter alia quæ hic narrat, hæc lectu, audituque digna visa sunt. Reperiuntur in Scotia quàm plurimi Magnates, Comites, Barones, Equites, Plebeij homines Catholici, ad numerum scilicet aliquot millium. Ex his non pauci post ipsius in Scotiam aduentum hæresim exuerunt, & ad Catholicos laborante illo se aggregarunt. In Scotiam cum è Polonia appulit, statim proditus à Mercatoribus Scotis vnà Gedano abeuntibus, captusque à Comite Boduallio, Regni Admiraldio, fuit. Persuasus à mercatoribus fuit, Patrem onustum diuitijs à Papa & Hispano, ad euertendum Calvinismū Scotiæ, venisse: quare eum in honesta custodia post multa verba vltro citroque habita detinuit, arbitratusque dictam gazam in suam potestatem redigeret, sed eum fefellit Patris pauperies, apertis namque vasis, nihil auri repertum est. Dimisit igitur post aliquot hebdomadas Patrem, non tamen sine spe lucri, cum enim eum dimissurus erat, dixit Magister Roberte, eram in hac opinione, te attulisse,

lisse magnas summas pecuniarum, quandoquidem vno anno aut altero, ante tuum accessum, venerunt aliqui ex Gallia, tuleruntque secum magnas summas, distribueruntq; inter præcipuos Principes; si ex illa poteris mihi aliqd procurare, nec Rex, nec Ministri te videbunt. Respondit Pater facturum se quod posset abs se fieri, & sic abiit. Vexatus est nihilominus Pater ab Aulico eiusdè Admiraldi, qui res Patris, quas iubete Dño reddi ab ipso oportuit, per bienniū fermè detinuit, sibiq; ex ipsis præstantiores delegit. Naucerus etiam post liberalitatè nostri Patris singularem, præcipua quæq; dum ea Admiraldio proponit, ex rebus Patris subtraxit, vixque amicorum importunis persuasionibus flexus est.

Passus est hic Sacerdos per tot annos, graues admodum Calvinistarum, maximè Ministrorum, persecutiones; ex quibus aliquas referam. Aduenerat in oppidum, dicitur Dumifarmlinum, vt Catholicam fidem clam promoueret; exceptus est à Cognato; Subolfecerunt aduentum Prædicantes Calvinici duo, quare ingressi domum, aggrediuntur hospitem, & cum eo de Iesuita seductore, furiosè expostulant. Noster his in superiori cubiculo auditis, parat se ad discessum. Interea hospes Ministros, vt potest à se abigit, at illi acrius insurgunt, & vt alter consulem aduocet, ab altero monetur, abiit vnus, alter interim ostium apertum dorso ne claudatur impedit, tum hospes accepto gladio, Ministrum inuadit, & fugat, ostiumque occludit. Concurrit mox tota ciuitas, cingitur domus, aduolant etiam Catholici plebeij, Nobiles, Aulici Regina; Noster, cuius petebatur caput, in infimo

absconditur penu in cista vasta , in qua farina ser-
uabatur. Venit tandem Consul cum quatuor So-
cijs , quos baliuos vocant , venerêque Ministri
furijs acti , Consulem , qui occultus fuit Catholi-
cus , cum socijs , & alijs Catholicis hospes ad ædes
admisit , Ministros reiecit. Lustravit Consul do-
mum , nihilque se tale quid , quod spargebant
Ministri , reperisse testatus est.

Erat Regina in eodem oppido puerpera , cui
Aulici tumultum præsentem retulerunt , quem
molestè tulit , Ministrisque grauius comminata
est , nî deinceps à cœptis desisterent. Sub noctem
obscuram , venit Martalcus Reginae , cum aliquot
aulicis. Erat is Patris consanguineus , eumque veste
aulica indutum abduxit.

Alio quodam tempore , ad Comitissam quan-
dam , quæ in oppido Sancti Ioannis degebat , ad-
uenit hic Sacerdos , vt eius & sororum pedisequa-
rumque Catholicarum salutis operam nauaret,
Comite Marito inscio , qui cum suis hæreticus erat ,
domique continuo agebat ; post triduum Pater
discessit. Erat in eadem ciuitate tunc conuentus
Ministorum , intellexerunt hi factum Patris ; mox
tanquam in rabiem versi , aggrediuntur dictas Do-
minas , vexant , exagitant , ad suas conciones & cœ-
nas compellere nituntur , sed frustra ; nec satis hoc
erat. Impetrât commissionem à Cancellario Regni
hæretico cum 16. Equitibus , quos Guardiam vo-
cant , qui varijs in locis extra ciuitatem domos , cu-
bicula , angulos , caminos , Patrem quærendo , cum
explorassent , irritò conatu redierunt. Postquam
autem

autem percrebuit, Iesuitam hunc in Regno agere, hominem videlicet ætate, & iudicio maturum, rerumq; vsu præstantem, fermè insanierunt Ministri, eoque negotium perduxerunt, vt singulis semestribus, vel trimestribus spatijs aliquod seuerissimū edictum Regium in ciuitatibus contra Patrem promulgaretur, præmijs amplis propositis, si quis eum Regi aut Concilio sifteret. Hoc verò potissimum anno vltimo quàm discederet, patuit: euulgatum enim fuit edictum Regium, vt omnino Pater caperetur, lataque fuit sententia, vt captus in carcerem teterrimum compingeretur, nulloque cibo reficeretur, præterquam particula proprij corporis. Animaduertès Pater tot se indicijs appeti, & nunquam, nec interdiu, nec noctu, vitæ suæ securum esse, faciendum sibi putauit, vt omni industria fraudes Ministrorū eluderet: mutauit quocirca persape habitum. Et ne in man⁹ Ministrorū captus deueniret, (sexcentis namque technis eum intercipere deceptores moliebantur) noctu plerumque iter faciebat, non absque magnis vitæ suæ periculis. Bis enim dum peruadere fluuios altos, & rapidos, nititur, à vado aberrans, vi aquarum, vna cum equo in gurgites abreptus est, sed DEI auxilio incolumis euasit, non tamen sine valetudinis graui iactura, vltimo præsertim casu, cum esset acris hyems, & ipse ætatis prouectæ.

Eueniebat etiam non raro, cum Catholicos in ciuitatibus hæreticis iuuare vellet, vt aut noctu, per posticum appositis scalis ad tertiam ædium contignationem scandere debuerit, aut ipsi

Catholici, sic ad eum conscendere coacti fuerint, Omnes tamen has difficultates Pater animo ingenti ac hilari pro amore Christi superavit, præsertim, quod fructus animarum, laborum diuturnitatem, & numerum longè excederet, permultos enim his viginti annis, Christo lucratus est, non solum fortis inferioris, sed etiam generis nobilioris, Comitēs, Barones, Vicecomites, sexus vtriusque.

Vno in loco, spatio duorum mensium, sexaginta sex homines, fidei Catholicæ adiunxit, Hinc colligere licet, quid per viginti annos varijs in locis acciderit. Senio igitur, laboreque confectus, quia per edicta Regia, ac Comitiorum prohibitum erat, nè vllus vllibi admitteretur Sacerdos, qui in transmarinis partibus educatus fuisset, sub amissione fortunarum & vitæ, R.P. Nostro Generali annuente, Brunsbergam post missionem viginti annorum reuersus est.

Excurrebant hoc anno in Daniam duo exploraturi occasionē promouendæ rei Catholicæ, sed cum viderent negotium omninò adhuc differri, opportunè Brunsbergā redierunt, ad fidem Catholicam duos adduxerunt, vnum reconciliarunt. In itinere apud quendam Canonicum Catholicum versati, ipsum multis instruxerunt, eius confessionem cum familia exceperunt, Sacramento Eucharistiæ refecerunt, intra domesticos parietes, solus enim hic Catholicus in ea ciuitate reperitur. In Dania hospitium Catholicum nacti, eum cum vxore Sacramentis munierunt, in hospicio Regiæ ciuitatis, multi Nobiles, & alij honestiores viri, eos conuenerunt, inter quos aliqui in fide Catholica instructi, Mini-

stri verbi valde eorum aduentum extimuerunt, effeceruntque vt nostri redire compulsi fuerint.

COLLEGIVM PVLTOVIENSE.

EXcesserunt è vita in hoc Collegio quatuor, quorum primus P. Ioannes Gerardinus Belga Leodiësis, Professus votorum quatuor, morbo quam vocant lienterico, quadragesimo tertio anno ætatis suæ confectus, vir & virtutum studio, & scientia conspicuus, vtpote, qui Philosophiæ & Theologiæ totum emensus curriculum, Philosophiam, & sacram scripturam non paucis annis professus est. Ac virtutum ille quidem suarum, quibus in vita deditus fuerat, imminente morte, argumenta luculenta reliquit. Non timeo, aiebat, mori, habens à Christo Syngrapham ad cælum, duplici eius sigillo munitam, sigilla intelligebat, Amen, Amen dico vobis: Syngrapham verò; Qui reliquerit domum, patrem, matrem, rem, vitam æternam possidebit. Iam verò ad Deiparam Virginem ita exclamabat: O MARIA certè tribularer nimium, si nescirem tuum patrocinium, quæso Pia Mater, Clemens Patrona, Dulcis Virgo, in hora mortis, tuo præsidio fulciar, tuo munimine protegar, tu quasi terebintus extende ramos, & me lassum refocilla. Animam porrò propriam, iam propèmodum animam agens, sic alloquebatur. O anima mea, iam hic malè tractaris, iam pelleris, iam non nosceris, en domicilium tuum iam quasiatur, bases nutant, & vacillant, fundamenta diruuntur, parietes finduntur, & per rimas & fissuras,

Ccc s iam

Iam spiculis dolorum infirmitas te pellit, quid igitur moraris, exi ocyus, exi læta, instar columbæ misse ex Arca, reditura postmodum cum virenti ramo oliuæ. Iam ardens desiderium videndi Deum, illa verba Davidis recitans, indicabat: Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus &c. Quid præterea de virtute obedientiæ sentiret, circumstantibus exposuit. Qui vult, ait, lætus esse in agone, sit obediens Superioribus, & resignatus ad omnia officia. Alter peste extinctus est, Pater Florianus Gozlini Sub-sylvanus, formatus Coadiutor Spiritualis, prope quinquagenarius, vir singulari obedientia, humilitate, caritate, ac zelo animarum præditus, & in exaudiendis hominum, pauperiorum potissimum, ad Sacramenta pœnitentiæ accurrentium, peccatis indefessus, rebus item spiritualibus ab ingressu Religionis ad ipsum diem mortis suæ, apprimè deditus. Hic cum in membris conceptum virus scœuire, & mortem sibi iam iam impendere persentisceret, humi toto corpore prostratus, manibus in modum Crucis expansis, animam Deo reddidit. Eadem hæc extinctus P. Thomas Radoscensis Polonus, aiquot annorum supra trigiuta. Hic in zelo animarum enituit, in quo vitam finiens, à Christo cœlestem mercedem recepit. Denique Laurentius Shorunicensis, Mazouita, annorum ferè quinquaginta, socius prædictorum Patrū, in peste relictorū & ab eadem extinctorum, extinguitur & ipse, sanctè & religiosè, utpotè qui Religiosam & sua vocatione dignam vitam, viuis exegit. Homo humilis semper, fidelis, mansuetus, laborum patiētissimus, & de-

& deuotus, atque in gradu Coadiutorum temporalium à decem annis collocatus.

Ciues nostri ardenti in Christum pro nobis passum amore flagrantés, tum feria quinta hebdomadæ maioris, in æde Virgini Deiparæ dicatæ, tum in templo nostro, die Parasceues egregiè sese flagellis diuerberarunt. Baptismatis fonte abluti, frater cum sorore, Arrianorum proles, & ad Ecclesiæ gremium reducti. Liberati ac soluti ab hæreseos vinculis alij tres.

Toto eo tempore, quo pestifera lues grauitè & diu ciuitatem nostram infestabat, plurimosque incolas enecabat, nostri qui in Collegio reliquis ad pagum secedentibus, manserant, egregiam salutem proximorum nauarunt operam, peste infectos permultos, & in supremo vitæ discrimine positos aduertes, eosque tum per Sacramentum pœnitentiæ, tum per sacras exhortationes, ad mortem disponentes. Tertius Sacerdos qui superuixit, tam in ciuitate, quam in pagis vicinis, nondum cessante peste, ad duo hominum millia, per sacram Exomologesin, Deo reconciliauit, in defectu Sacerdotum, periclitantes de vita pueros, aliquot baptizauit. Excursionibus suequenter factæ tempore pestis, ab his qui in pago degebant, ad vicinos pagos Nobilium, magno cum fructu proximorum, ut & ante ad duas ciuitates Regias, Prasiensium, & Lomzæ profectis Paschalibus missio facta, fructu non pœnitendo. Lomzæ definitus ad confessionem aduentium numerus iniri non potuit. Nam à Sabbatho Palmatum, ad feriam quintam post Pascha, nullus erat dies, quo non plures eius gratia accurrerent, quàm
eis

eis potuerit satisfieri, ex Parœcijs etiam longius dif-
 fitis, à proprijs huc submissi Curionibus. Machina-
 tiones in cuiusdã infamiã, & graue admodũ detri-
 mentũ exhæreditationis impeditæ, cui⁹ auctoritate
 nitebãtur cæteri; lis diuturna iuris processu iniquif-
 simo producta, afflictis criminibus innocentissimis
 hominibus vt tandem abrumperetur, effectum est,
 & compensatio detrimentorum interim accepto-
 rum, per compositionem procurata. Satisfactio
 vulneratis plerisque, per iniuriam & inuasionem
 in temulentia, mutuaque conciliatio gratiarum ad
 effectum deducta. A vaga libidine abstracti mini-
 mum 13. adiutus vir quidam Nobilis, carceri addi-
 ctus, cui ea à Magistratu gratia facta est, vt occultè
 in Sacristia nostro Sacerdoti confiteretur, sacramq;
 Synaxim perciperet, & à feria quarta hebdomadæ
 sacræ, per omnes festos illos dies diuinis in eodem
 loco interesset officijs, & concionibus magno suo
 solatio. Additum ad præcedentium annorum deuo-
 tionem, haud parum in frequentia eorum, qui di-
 sciplinas vt vocant fecêre. Primo crepusculo no-
 cturno diei Parasceues, confluxerẽ plurimi, pro-
 ductique sunt quinque ordinibus sibi succeden-
 tibus, ita vt in singulis sedecim septemdecimue pa-
 ria esset, durauit res ad vndecimã noctis, necesseq;
 fuit alios prohiberi omninò, qui dolèter passi sunt
 repulsam.

COLLEGIVM POLOCENSE.

Mille hoc anno, & sexcentorum, ex homo-
 loges exceptæ, inter quas septingentæ
 eorum numeratæ, qui in decrepita ætate,
 ad primam huius Sacramenti perceptionem sunt
 adducti:

adducti: eorum aliqui ab annis viginti sua peccata Sacerdoti detegere neglexerant. Hæretici quatuor sacre Romanæ Ecclesiæ sunt recõciliati. E Ruthenis amplius viginti nostris potius, quàm suis Popis, conscientias aperire maluerunt. Frequentes ad vicinos pagos institutæ missiones, in quibus præter doctrinam Christianam, nonnullis Baptismi, alijs Matrimonij Sacramenta collata. In hisce missionibus magna cum apparatione, & emolumento proximorum P. Felix Pozihalius Lithuanus versatus, è viuis excessit, absorptus in reditu suo à flumine. Annorum fuit supra triginta aliquot tantum. Vir obediens, humilis, deuotus, ac mortificationi addictus, post repertum corpus, in templo Collegij, in quo viuus in confessionibus & doctrina Christiana singularem nauauit operam, sepultus. Duo præsertim alicuius notæ fratres germani, qui sese capitibus odijs prosequabantur, lite dirempta, in pristinam concordiam sunt restituti. Quidam alij Nobiles non minus graues à se habebant similtates, sed suasu nostrorum, eò ventum est, vt inimicitias sibi donarent. Aliorum item, qui Magistratum habebant, lis quadam plena periculi erat, quippe captis agebatur, ea tamen nostrorum interpositione, est composita, vt propterea non minus illi sibi metipsis beneuoli, quàm nobis redditi fuerint affecti: & quamuis plerique addictos sese nobis, rebusque nostris auentes exhibebant, subinde tamen maleuolorum debacchata est in nos licentia, minitari illi bonorum Collegij direptionem, quin & nostri ipsorum, ex ædibus in quibus nunc degimus, ex-turbationem. Quidam eò audaciæ processerat, vt

Pa-

Patrem Procuratorem Collegii vice quadam in aperto campo, additis equo calcaribus, armatus adoriretur, probrisque & maledictis vexatum, ferro insuper cogitaret transfigere, ubi tunc quidem Pater deflexit de via, & furori cessit, modestiaque Religiosa, & sermone leni, mitem reddidit; sed digressus inuasor, paucos intra dies, multis vulneribus est affectus. Cuiuspiam alteri homini temulento idem profus infortunium accidit, postquam è limine Collegij pedem extulerat, prius in nos acerbissimis conuitijs iactatis.

COLLEGIVM NIESVISIENSE.

TAm Villanæ, quam Urbanæ genti, obsequia nostra benignè contulimus. In varijs pagis multi aquis salutaribus abluti; confessione & Eucharistia expiati: à flagitioso toro ad legitimum, à discordijs ad concordiam, à Schismate Græco, ad Romanam Ecclesiam sunt traducti. Sedecim pagi, recepto Calendario reformato, cui pertinaciter semper resistebant, se deinceps per omne vitæ spatium, in fide & obedientia Pontificis Romani futuros promiserunt. Doctrina Christiana passim rudibus explicata, & qui in ea profecerunt, aliorum Doctores per domos constituti. In abstrusioribus locis, templo & Sacerdote destitutis, ubi sapè infantes sine Baptismo moriebantur, modus baptizandi pueros in extrema necessitate fœminis prudentioribus traditus. Nec defuerunt clariora nonnulla, in homines simplices & rusticanos, diuinæ bonita-

bonitatis argumēta. Quidam iuuenis, cui nūquam confessio delictorum fuit curæ, cum lapides ex agro die quodam Dominico colligeret, & cœlum fragore ac fulminibus personaret, ita subito animo corporeq; conciderat, vt vix ad domunculam suorum parentum, quæ agro proxima erat, adrepere potuisset. Hunc affixum lecto, quarto post die inuisit noster, & vt Deum vi pœnitentiæ redderet sibi propitium, admonuit, fecit quod erat monit^o, post factum cum liberio rem se ab infirmitate sentiret, rum causam suæ infirmitatis esse neglectam semper confessionē affirmavit. Non absimile huic est, quod Russa mulier, annos sexaginta ferè nata, cum in afflicta valetudine, Sacerdotem Græcæ Religionis confessionis causa vocari ad se iussisset, atque is non inuentus, vel malè dispositus reperi- tus, non veniret, pertasa moræ, & de morte sollicita, nostrū quantocius, qui missionis munere fungebatur, quæri mandasset, statim in hoc ipso pio proposito, vt ipsamet retulit, leuamen quoddam cruciatuum sensit, ac deinde adiuta Sacramentis, melius habere cœpit, tandemque perfectè conu- luit, & grates, quam potuit maximas, pro collato beneficio Deo egit, Romanè facta Christiana In ciuitatibus, à Lutheri Secta quatuor deterriti, quo- rum vnus reclamantibus multis, pœnitentiæ & Eucharistiæ præsidio munitus, Catholicè magna constantia in aliam vitam commigravit. Tres disci- puli nostri, sunt minimè iam commentitiæ fidei Lutheranæ addicti, Calvinistæ etiam quinque, Arri- na vna, in potestatem Ecclesiæ redacti, diuinas Christi leges complectuntur. Vna omnium infelix
mu-

mulier, dum in morbo graui Confessionem præ-
craftinat, linguæ impos, mentis vix compos, in
hæresi vt putatur mortua est. Aliqui præterea in po-
pulo falsis dogmatibus dementati, spem non du-
biam exhibent conuersionis.

COLLEGIVM RIGENSE.

Spectabilis fructus reportatus ex varijs huius
anni Missionibus, habitis per Liuoniam atque
Samogitiam, adeò vt salutari confessione ani-
marum suarum maculas expiauerint, 4695. ex qui-
bus 1020. proeclatæ ætatis homines, nunquam alias
vita sua confessi, 237. pluribus annis confitendi
vsum prætermiserant. Plurimi præteritas confes-
siones plurium annorum non integras, repetière.
Sacra synaxi refecti 2875. Ab hæresi absoluti, ad Ec-
clesiæ gremium rediere 113. Inter quos nobiliores
personæ octo. E schismate 8. in missionibus Bapti-
smate initiati 274. paria 150. Matrimonij vinculo
iuncta. Plures quæ matrimonij vincula ruperant,
cum maritis in gratiam reductæ. Non pauci qui in
necem aduersariorum conspirauerant (inter quos
quidam, quominus à tam immani facinore deter-
reretur, ne templa iam quidem frequentabat) o-
dium cum charitate commutarunt, suorumque
maculas scelerum expiarunt. Sacerdos quidam no-
ster, diu multumque cuiusdam Arcis Liuoniæ præ-
fectum adhortatus, ne populum (qui Beatissimæ
Virgini, tota Liuonia, etiam sub Dominis hæreticis
deuotissimus existit, vtpote qui à maioribus suis
didicit, Liuoniam Mariæ terram semper nuncupa-
tam, omnium rerum abundantia Mariæ patrocinio
olim

olim vsam) Assumptæ Deiparæ die ad labores congeret, ac inde aliud nil, præter contumelias reportauit, manifestam diuini Numinis iram, Sanctissimæ Matris suæ iniuriam vindicantem, expertus est, cum priusquam duarum hebdomadarum tempus elaberetur, fulminis ictus, omnia Præfeti præfati, ac subditorum eius frumenta planè in nihilum redigeret, quo miraculo Præfetus attonitus, serò tandem promisit Sacerdoti nostro, senunquam in posterum suos diebus Beatissimæ Virginis ad labores coacturum. Eodem festo ante paucos annos Nobilis quidam subditos suos ex malitia impediens, nè templum Beatæ Virginis Assumptæ in Vbner celebre, visitarent (vbi tunc quidam ex nostris diuina peragebat) cogens tunc illos maximè ad labores messis, effecit vt serenissimo cælo, extemplo sese densissimæ nubes, cum tempestate ac tonitruis miscerent, ac domo illius tacta, ipsum cubiculum in quo præfatus Nobilis tunc meridiè quiescebat, penetrarent: ignis quidem maturè lacte extinctus, sed ipsemet Nobilis immobilis, mortuo similis lecto inhærebat, quo post plures septimanas vix leuatus est. Matrona item Nobilis, cum eodem die Beatæ Virginis sacro, diras quasdam in Gloriosam Deiparam blasphemias ore hæretico euomisset, insanabili labiorum morbo illicò correpta, nulli remedium inuenire potuit, donec labijs exesis, dentes patentes, lint eo, pœnam diuinam celare cupiens, opprobria hominum ipsamet effecta, tegere insanabilis cogeretur, quæ omnia homines fide digni, se ita vidisse, coram Sacerdote nostro testati sunt. Æstiuo tempore peragravit quidam ex

nostris Sacerdotibus loca circa Possiten & Ludzen, in finibus planè Moschouix sita, quæ ad viginti milliaria, densissimis syluis, ac horrore plenis paludibus ferè inuia, incolas habent ab antiquis temporibus idololatriæ & veneficijs deditos, qui pro varietate creaturarum rerum, varios Deos in certis arboribus (potissimum tamen in quercu & tilia, quarum istam masculum, hæc fœminam nuncupant) quas sanctas dicunt, colunt: alium Deum cœli, terræ alium, quibus reliqui subsunt, vti Dii pisicium, agrorum, frumentorum, hortorum, pecorum, equorum, vaccarum, ac singularum necessitatum proprii. Equorum Deum vocantes Vseling, vaccarum Moschal, agrorum ac frumentorum Cereklicing, in quorum sacrificia offerre solent, in certis lucis, alijs magnum panem in forma serpentis aperto ore, & prominente cauda: alijs panem paulò minorem, formam canis aut porci referentem: alijs duo oua (quæ certis temporibus quercui supponunt) butyrum alijs, lac, caseum, aut adipem in rogo cremantes, alijs bouem, aut gallinam, aut porcellum, aut hircum, singula nigri coloris. Sacrificulos habent aliquos senes, quorum Primas oblaturus aliquam prædictarum hostiarum, adiunctis sibi duobus senioribus, conceptis verbis, submissa voce mutmurando, sub aliqua sanctarum arborum, oblationes offert, quo facto accurrunt aliquot, qui cum præfatis arreptum vas cereuisiæ, in altum eleuant, in quam demum fronde tiliæ inuncta, populum aspergit: tum variis ignibus accensis, adipeque singulis iniecto, crematoque (sine qua Ceremonia nullam hostiam faciunt) per gyrum san-

sanctarum arborum choreas ducendo & concinendo, ad ebrietatem bestialem (sine qua nefas est oblationem consummare) cereuisiam haurientes, gratissimum talibus Diis obsequium præstant: Epicuri vitam meritò imitantes, vtpotè qui resurrectionem mortuorum non credunt, quæ omnia ac alia plurima, senex quidam nonagenarius illius loci Sacrificulus (in quem ceteri huius idololatriæ causam conijciebant) Sacerdoti nostro populo ibidem catechizanti, manifestans, ac culpam tantæ ignorantæ, atque idololatriæ in defectum Sacerdotum conferens (quorum in locis istis à septuaginta annis, iam tertia vice, nostrum aliquem viderunt) ipse tandem sacra confessione expiatus, spem fecit aliorum conuersionis. Nec minor illorum superstitio circa sepulturas, ac animas defunctorum: sepeliendis quidem mortuis panem alterum supponunt capiti, futuræ famis remedium: alterum manui imponunt, quem Cerbero offerant, ante paradisum alligato, addentes duos solidos, soluédos ei qui illos per fluiuium transuehat, Brumali tempore, etiam plaustrum lignorum sepulchro superimponunt, vt anima habeat, quo se calefaciat. Die vero animarum, in domos suas animas suorum aduocantes, nominatim quamlibet, paratoque prandio eis exprobrant, quod ab eis non fuerint defensi à bestijs, tonitru, & alijs damnis, quo facto proponunt eis panem cum cereuisia, inuisibiles tractantes, quæ tandem in ignem abijcientes, scopis domum vndique verrunt, animas accersitas inde expellentes, arreptaque securi, hinc inde parietes domus secant, nè quæ alicubi hæreant: quibus

bus hoc modo pulsus, ipsi sine mensura, ethnico more epulantur. Spes facta eis à nostro Sacerdote, commodiore tempore eos inuisendi, animosque illorum doctrina Christiana plenius imbuendi, admirabundi contentos sese declararunt. Cum hoc autumno Suecus Volmariam, vna cum alijs minoribus Liuoniae castris, hostili manu iterum occupasset (eodem planè Dominico die, quo Sacerdos noster ibidem Iubileum SS. D. N. Pauli Papæ V. promulgare voluit, qui hostium agminibus Volmariam vndique cingentibus, fluiuium Gouiam transmittens, vix vno equo cum socio, curru cum rebus relicto, euasit, tanto dolore hostium, vt Mansfeldius Dux eorum centum taleros promitteret ei, qui Iesuitam ei traderet, sed frustra) ac ciues Volmarienses omnibus fortunis orbati, cum liberis suis fermè nudi, die S. Michaëlis Rigam venissent, intra septa Cemeterij nostri, ab hæretica ciuitate, eò quod Catholici essent, nihil humanitatis experti, recepti, charitatis obsequijs, per aliquot septimanas refocillati sunt, donec Dux Exercitus nostri, ex Lithuania cum recente milite rediens, hosti occupatas arces denuò eriperet: in quo quidem opere, Sacerdos noster cum socio, militi nostro, auditis ante insultum illorum confessionibus, multum animi addidit, ad opus illud (vti factum est) strenuè & feliciter ad mœnia vsque, tempore assaultus, eos deducendo, peragendum. Quin toto hoc anno crebrius per nostros, exercitui nostro, animæ ministeria exhibita, pauperes ab illorum direptionibus defensi, ipsi milites à libertate spoliandi deterriti, qui frigidi erant in fide Catholica, ad feruorem accensi;

multi

multi qui hæreseos peste infecti erant, ad Ecclesiam reducti, fructusque varius ex eis reportatus. Duo quoque iuvenes Rigensium filij hoc anno cum Ecclesia Romana, ingratiā rediere, quorum alter certis diebus cum alijs quibusdam per æstatem P. Rectorem adiens, ac præcepta quædam Mathematices discens, simul præcepta veritatis agnouit. Alter quoque familiarius nostrorum conuersione vsus, quodam die apostatam quendam Monachum audiens, insultantem Catholicis, ac doctissimum quæuis Iesuitarum prouocare haud erubescens, stipulata manu promisit, in crastinum se in domum maternam Rectoris ipsius Collegij adducturum, quo cum peruentum esset, apostata quidem promissis minimè stetit, cum domesticis ibidem tamen de fide fusius actum, ipse iuuenis præfatus solus, paulò post confessione facta, publicè communicauit. Vterque constans, plurima tum à ciuib⁹, tum à parentibus sustinere propter fidem haud verentur. Hac æstate quoque prodigi filij historia, publicè coram multo populo, in Cemeterio S. Iacobi exhibita. Eleemosynis etiam piorum militum Ecclesia atque Collegium aucta, quæ septuaginta florenorum summam fermè attingunt, quas sua liberalitate auxit Illustrissimus D. Carolus Chothievich Dux exercitus Lithuanici, ac Generalis S. R. Maiestatis per Liuoniam Commissarius, qui pro insigni casula, (cum noctu Natiuitatis nobiscum in Collegio diuinis officijs nocturnis nati Domini, interesse cupiens, egisset) materiam pretiosam, Deo & Ecclesiæ nostræ donauit. Cum pauperib⁹ ac paruulis crebrius doctrina Chri-

stiana cum fructu tractata. Aedificia benedictione sacra, ac domus tam nobilium quam aliorum, exorcismis Ecclesiae, ab infestationibus daemorum, ac maleficorum nocuentis grauibus, liberata sunt.

COLLEGIVM DERPATENSE.

Heretici quatuordecim ad Ecclesiae gremium reuocati: ad vnionem reducti Schismatici sex. Concubinariorum vel rite copulata, vel seperata paria quidecim; duae a turpi vita reuocatae: discordiae graues partim inter coniugatos, partim inter alios compositae septem. Communicarunt autem in vniuersum hoc toto anno 1745. Quod ad missiones attinet, etsi per hostiles metus quotidianos, & frequentes eorundem incursiones, qui itinera minus tuta reddebant, voto speque rariores fuerint, non tamen pro ea missionum paucitate poenitendus relatus est fructus. In septem namque missionibus, generali confessione expiarunt conscientiam suam 63. particulari 408. Schismatici quinque, Haeretici octo, Ecclesiae Catholicae adiuncti, 41. baptizati sunt, praeter 26. infantes; clandestina matrimonia rite iuncta 18. communicarunt autem in his omnibus missionibus 405.

DOMVS PROBATIONIS VIL- nensis.

Domus Probationis Vilnam, cum approbatione R.P.N. translata, Deo incrementa dante, multo melius, quam in alijs duobus, in quibus

quibus fuerat aliquandiu locis, succedit, habent enim Vilnæ non infrequentes & per commodas occasiones tirones Societatis nostræ, excitandi se- se in varijs nostræ Religionis experimentis.

DOMVS PROFESSA FVTVRA VIL-
nensis ad S. Casimirum.

IN hac Domo septem ex nostris manent, Sacer-
dotes tres; Coadiutores temporales quatuor. Sa-
cerdotum vnus ædificio templi præest, & Ordini-
narium templi S. Ioannis Concionatorem Lithua-
nis agit. Alter Procuratorem domesticum agit.
Tertius eleemosynis conquirendis attendit, ita vt
vterque nihilominus Confessionibus in æde Col-
legij excipiendis det operam, reliqui re domestica
familiari, & ædificio templi occupantur. Toto isto
anno ex eleemosynis 2489. floreni percepti sunt:
perceptique plures fuissent, nisi motus Regni, inso-
litaque rerum perturbatio impediisset. Plurimi
sunt, qui vehementer id optant, vt D. Casimiri Pa-
troni M. Ducatus Lithuanicæ in hac Metropolitana
ciuitate, ædes ante biennium solenniter, non mi-
nus feliciter inchoata, quàm citissimè in altum cres-
cat, & perficiatur. Quare numen diuinum, patrocini-
umque D. Casimiri imploramus, vt operi huic
auxilia ferre dignentur.

Iam proximè præterita ætate, notabilis muri
structura erecta est. Sequenti Vere Sacellum
70. pedum, in parte eiusdem Ecclesiæ,
Deo dante, aperie-
tur.

F I N I S.

Ex libris Collegij Societatis Jesu Paderborn.

LIBRARY
of the
University of
Paderborn

1811
1812
1813
1814
1815
1816
1817
1818
1819
1820
1821
1822
1823
1824
1825
1826
1827
1828
1829
1830
1831
1832
1833
1834
1835
1836
1837
1838
1839
1840
1841
1842
1843
1844
1845
1846
1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000